

Rapportage
Omnibusonderzoek Directeuren
Primair Onderwijs en Voortgezet onderwijs

Utrecht, december 2014

In opdracht van: *Kunst van Lezen*, een leesbevorderingsprogramma dat wordt uitgevoerd door
Stichting Lezen en het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken (SIOB)

drs. Vincent van Grinsven

drs. Aart van Grootheest

dr. Eric Elphick

Postbus 681

3500 AR Utrecht

telefoon: 030 263 1080

fax: 030 261 6944

e-mail: info@onderwijsonderzoek.com

website: www.onderwijsonderzoek.com

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING.....	2
2	OPZET EN UITVOERING VAN HET ONDERZOEK	3
	2.1 Methode van onderzoek.....	3
	2.2 Vragenlijst.....	3
	2.3 Netto-respons.....	4
	2.4 Rapportage	7
3	RESULTATEN.....	8
	3.1 Leesbevordering op school.....	8
	3.2 Leesbevorderingscampagnes	10
	3.3 Samenwerking/ afname producten/ diensten openbare bibliotheek.....	12
	3.4 Verantwoordelijke functionaris beleid voor leesbevordering	13
	3.5 Bibliotheek <i>op school</i>	14
4	SAMENVATTING BELANGRIJKSTE RESULTATEN	19
	BIJLAGE	20

1 INLEIDING

DUO Onderwijsonderzoek, specialist op het gebied van onderwijsonderzoek, heeft omnibusonderzoek verricht onder directeuren uit het primair en het voortgezet onderwijs. Het omnibusonderzoek¹ dat in oktober/november 2014 is uitgevoerd omvatte diverse onderwerpen voor verschillende opdrachtgevers.

Dit rapport bevat de resultaten van de vragen die wij de directeuren hebben voorgelegd in opdracht van Kunst van Lezen, een leesbevorderingsprogramma dat wordt uitgevoerd door Stichting Lezen en het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken (SIOB). Kunst van Lezen heeft meegedaan aan het omnibusonderzoek onder directeuren uit het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs.

¹ Methode van onderzoek waarbij wij de vragen van de deelnemende organisaties/de opdrachtgevers bundelen tot één vragenlijst die wij vervolgens voorleggen aan directeuren in het voortgezet onderwijs.

2 OPZET EN UITVOERING VAN HET ONDERZOEK

2.1 Methode van onderzoek

Het onderzoek is online uitgevoerd. Het onderzoek onder de directeuren uit het primair en voortgezet onderwijs heeft als volgt plaatsgevonden:

- We hebben de directeuren een e-mail gezonden met een korte uitnodiging tot deelname aan het onderzoek. In deze e-mail hebben we een persoonlijke link verwerkt waarmee de directeur de vragenlijst kon activeren.
- De vragenlijst werd door de directeuren vervolgens online ingevuld.

Voorzieningen zijn getroffen dat elke directeur slechts één vragenlijst kon invullen. Tevens was het mogelijk om, indien de invulling van de vragenlijst moest worden afgebroken, verder te gaan met het invullen van de vragenlijst op het punt waar men gebleven was, door opnieuw op de link te klikken. De technische realisatie van het onderzoek is door ons in eigen beheer uitgevoerd en gemanaged.

Het veldwerk van het onderzoek is uitgevoerd in de periode van 28 oktober tot en met 10 november 2014.

2.2 Vragenlijst

De vragenlijst voor het omnibusonderzoek hebben we opgesteld aan de hand van vragen die de in het onderzoek participerende partijen hebben aangeleverd. Deze vragen hebben we zo nodig – in overleg met de participerende partijen – bewerkt. Voor Stichting Lezen zijn elf (grotendeels overlappende) vragen voorgelegd aan directeuren uit het primair en voortgezet onderwijs.

2.3 Netto-respons

Primair onderwijs

Ten behoeve van het onderzoek in het primair onderwijs werd gebruik gemaakt van het DUO Online Panel Directeuren Basisonderwijs. Het panel telt circa 800 directeuren van basisscholen. Deze directeuren benaderen we periodiek voor deelname aan online onderzoek. Afspraak met de panelleden is dat we ze uitsluitend benaderen voor onderwijsrelevant onderzoek.

In totaal is een netto-respons gerealiseerd van n=400 directeuren van basisscholen in Nederland. De gerealiseerde netto-respons is vergeleken met de populatie voor de variabelen denominatie, regio en schoolgrootte. Verschillen van de netto-respons ten opzichte van de populatie werden door middel van een herweging geëlimineerd.

De respons op de variabelen denominatie, regio en schoolgrootte ziet er als volgt uit:

Variabele	Verdeling in de netto-respons n=400 (na herweging)	Werkelijke verdeling van het <u>primair onderwijs</u> in Nederland
Denominatie		
Openbaar	33%	33%
Protestants	29%	30%
Rooms Katholiek	31%	30%
Anders	7%	7%
Regio		
Noord	40%	40%
Midden	29%	29%
Zuid	31%	31%
Aantal leerlingen		
200 leerlingen of minder	52%	52%
201 leerlingen of meer	48%	48%
<i>Totaal</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>

Om inzicht te geven in de nauwkeurigheidsmarges die op elk steekproefonderzoek van toepassing zijn, is een tabel opgenomen waarin bij verschillende netto-respons-aantallen de bijbehorende nauwkeurigheidsmarges zijn vermeld. Hierbij is uitgegaan van een betrouwbaarheid van de resultaten van 95% (betrouwbaarheid = de mate waarin bij herhaalde meting, dezelfde resultaten worden verkregen).

Netto-respons	Uitkomst 50%-50%	Uitkomst 75%-25%	Uitkomst 90%-10%
50	13,9%	12,0%	8,3%
100	9,8%	8,5%	5,9%
400	4,9%	4,3%	2,9%
600	4,0%	3,5%	2,4%

Toelichting op de tabel

Bij een netto-respons van n=400 dient bij een uitkomst van bijvoorbeeld '50% van de directeuren basisonderwijs is het wel eens met stelling X en 50% van de directeuren basisonderwijs is het niet eens met stelling X' rekening te worden gehouden dat de werkelijke percentages zullen liggen tussen 45,1% (50% -/ - 4,9%) en 54,9% (50% + 4,9%).

Voortgezet onderwijs

Ten behoeve van het onderzoek in het voortgezet onderwijs werd gebruik gemaakt van het DUO Online Panel Directeuren Voortgezet Onderwijs. Het panel telt circa 150 directeuren van scholen uit het voortgezet onderwijs. Daarnaast is gebruik gemaakt van de DUO Onderwijsdatabase Voortgezet onderwijs. De database telt circa 1.800 directeuren van scholen in het voortgezet onderwijs.

In totaal is een netto-respons gerealiseerd van n=200 directeuren die werkzaam zijn in het voortgezet onderwijs in Nederland. De gerealiseerde netto-respons is vergeleken met de populatie voor de variabelen denominatie, regio en schoolgrootte. Verschillen van de netto-respons ten opzichte van de populatie werden door middel van een herweging geëlimineerd. De respons op de variabelen denominatie, regio en schoolgrootte ziet er als volgt uit:

Kenmerk	Verdeling in de netto- respons n=200 (na herweging)	Werkelijke verdeling scholen voortgezet onderwijs in Nederland
Denominatie		
Openbaar	48%	48%
Protestants	15%	19%
Rooms Katholiek	17%	18%
Anders	20%	15%
Regio		
Noord	41%	38%
Midden	33%	32%
Zuid	26%	30%
Grootte		
200 leerlingen of minder	26%	28%
201-500 leerlingen	26%	27%
501-1.000 leerlingen	26%	24%
1.001-2.000 leerlingen	20%	19%
meer dan 2.000 leerlingen	2%	2%
<i>Totaal</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>

Om inzicht te geven in de nauwkeurigheidsmarges die op elk steekproefonderzoek van toepassing zijn, is een tabel opgenomen waarin bij verschillende netto-respons-aantallen de bijbehorende nauwkeurigheidsmarges zijn vermeld. Hierbij is uitgegaan van een betrouwbaarheid van de resultaten van 95% (betrouwbaarheid = de mate waarin bij herhaalde meting, dezelfde resultaten worden verkregen).

Netto-respons	Uitkomst 50%-50%	Uitkomst 75%-25%	Uitkomst 90%-10%
50	13,7%	11,8%	8,2%
100	9,5%	8,2%	5,7%
200	6,5%	5,7%	3,9%
300	5,2%	4,5%	3,1%

Toelichting op de tabel

Bij een netto-respons van n=200 dient bij een uitkomst van bijvoorbeeld '50% van de directeuren voortgezet onderwijs is het wel eens met stelling X en 50% van de directeuren voortgezet onderwijs is het niet eens met stelling X' rekening te worden gehouden dat de werkelijke percentages zullen liggen tussen 43,5% (50% -/ - 6,5%) en 56,5% (50% + 6,5%).

2.4 Rapportage

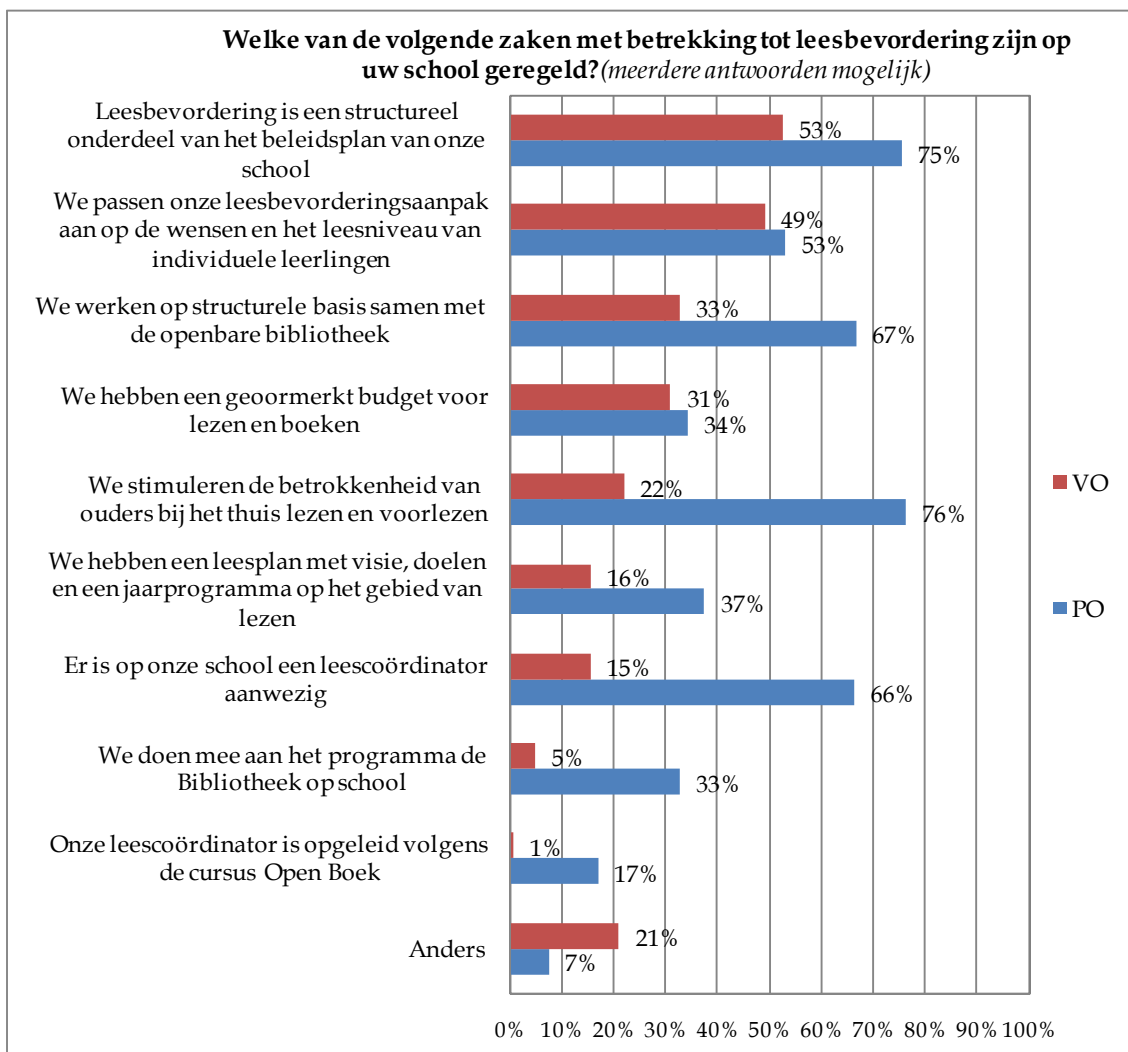
De resultaten zijn weergegeven in grafieken, met de splitsing naar primair onderwijs (PO) en voortgezet onderwijs (VO). Bij het analyseren van de resultaten hebben wij gekeken in hoeverre de resultaten verschillen naar regio, schoolgrootte en denominatie. Daar waar sprake is van relevante significante verschillen is dit in de rapportage aangegeven.

De antwoorden van de optie "anders" zijn opgenomen in de bijlage.

3 RESULTATEN

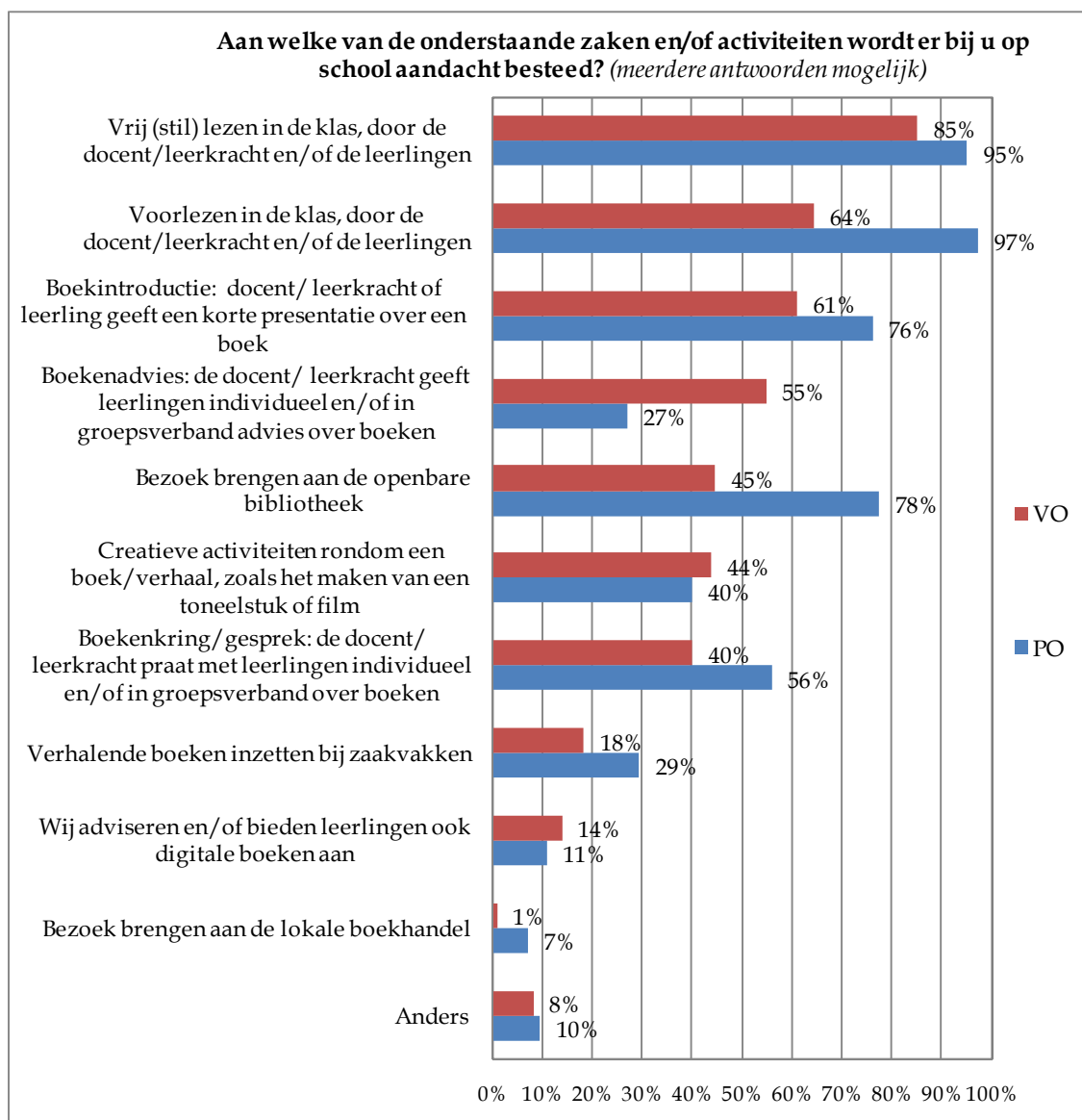
3.1 Leesbevordering op school

We hebben als eerste gevraagd welke zaken op school met betrekking tot leesbevordering op school geregeld zijn². Iets meer dan de helft van directeuren (53%) uit het VO geeft aan dat leesbevordering een structureel onderdeel van beleidsplan op school is. In het PO is dat beduidend hoger (75%). In het PO stimuleert ruim driekwart (76%) van de scholen de betrokkenheid van de ouders bij het thuis lezen en voorlezen.

² In de vragenlijst is de volgende omschrijving van leesbevordering opgenomen: Onder leesbevordering verstaan we impulsen en activiteiten die als doel hebben om het lezen voor het plezier onder leerlingen te stimuleren.

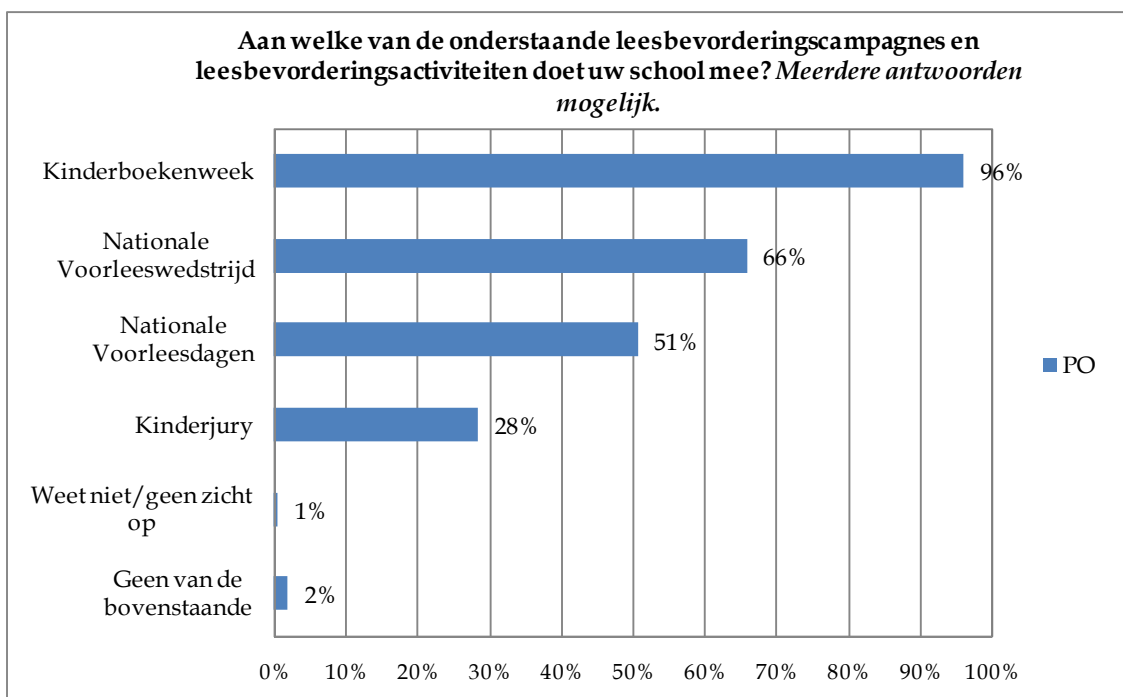
Vervolgens hebben we aan de directeuren gevraagd aan welke zaken en/of activiteiten aandacht wordt besteed op school. In het VO wordt het meeste aandacht besteed aan (stil) lezen in de klas (85%). In het PO wordt de meeste aandacht besteed aan voorlezen in de klas, door de leerkracht en of de leerlingen (97%), gevolgd door vrij (stil) lezen (95%). VO-scholen met alleen een VMBO-afdeling doen vaker aan voorlezen in de klas (83%). VO-scholen met alleen een VMBO-afdeling geven minder vaak boekenadvies (36%).

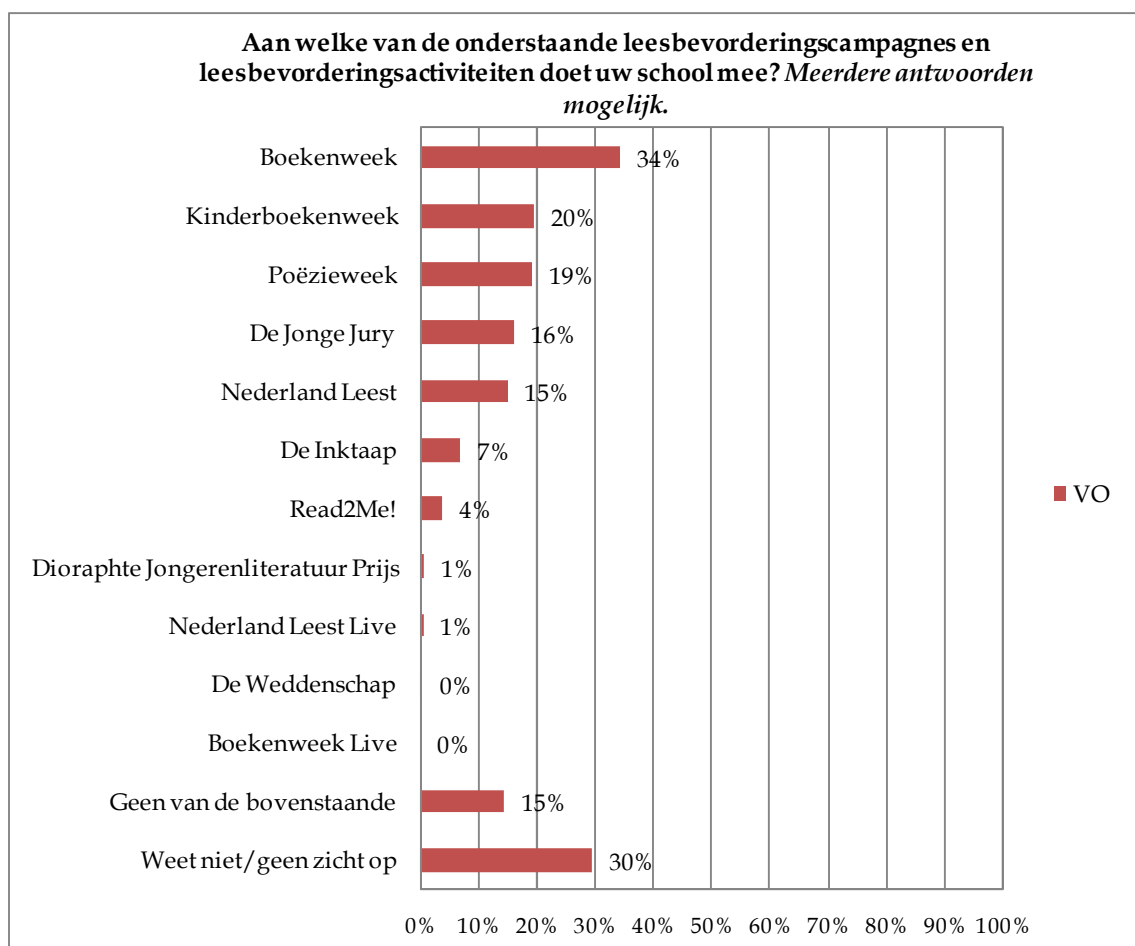
3.2 Leesbevorderingscampagnes

We hebben directeuren gevraagd welke leesbevorderingscampagnes/activiteiten ze kennen en aan welke leesbevorderingscampagnes de school meedoet.

Bijna alle PO-Scholen doen mee aan de Kinderboekenweek (96%). Een klein gedeelte (2%) doet aan geen van de voorgedekte leesbevorderingscampagnes/activiteiten mee.

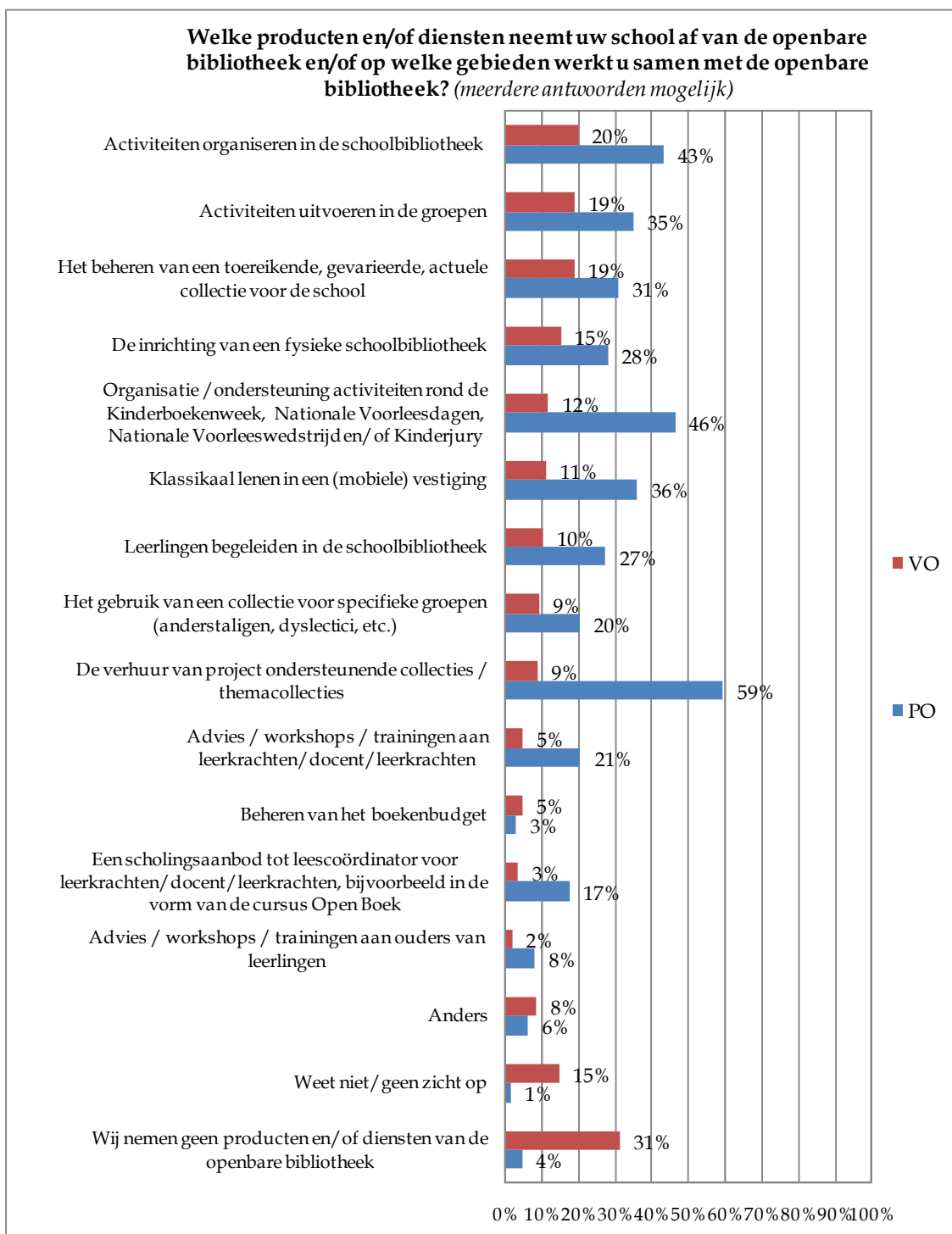

Ook bij de VO-scholen is de Boekenweek de leescampagne waaraan scholen het meeste meedoen.

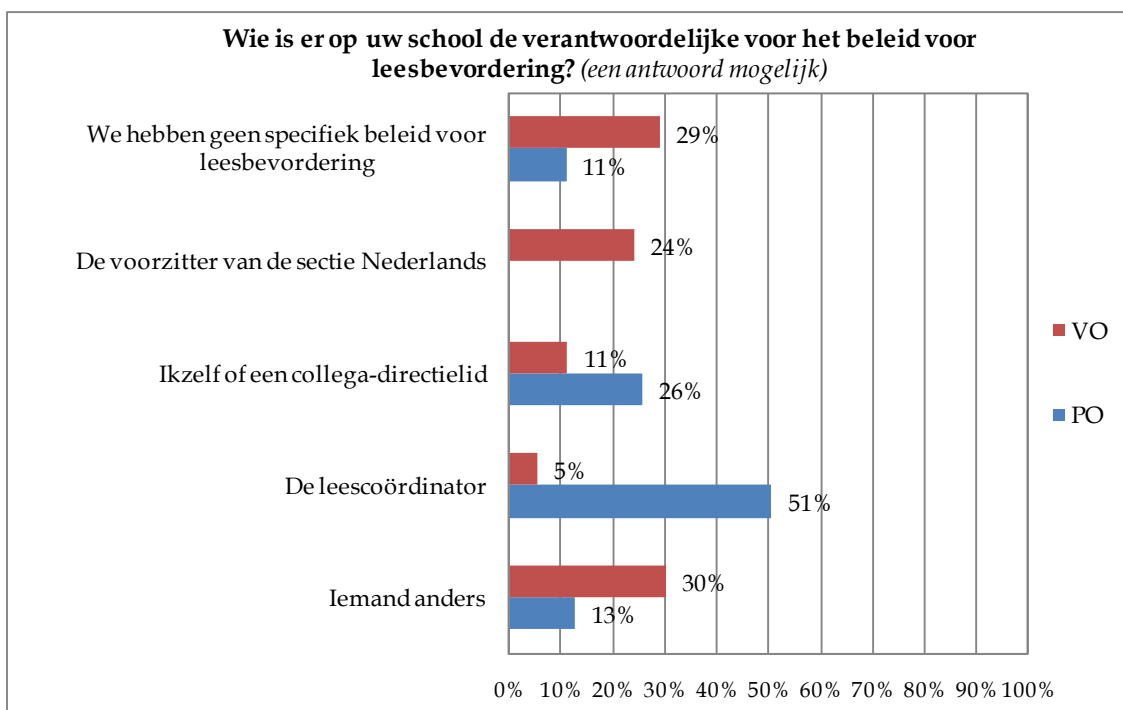
3.3 Samenwerking/afname producten/diensten openbare bibliotheek

We hebben gevraagd welke samenwerking er is met de openbare bibliotheek en welke producten/diensten worden afgenomen. Uit de onderstaande grafiek blijkt dat het PO meer samenwerkt en/of producten/diensten afneemt van de openbare bibliotheek dan het VO.

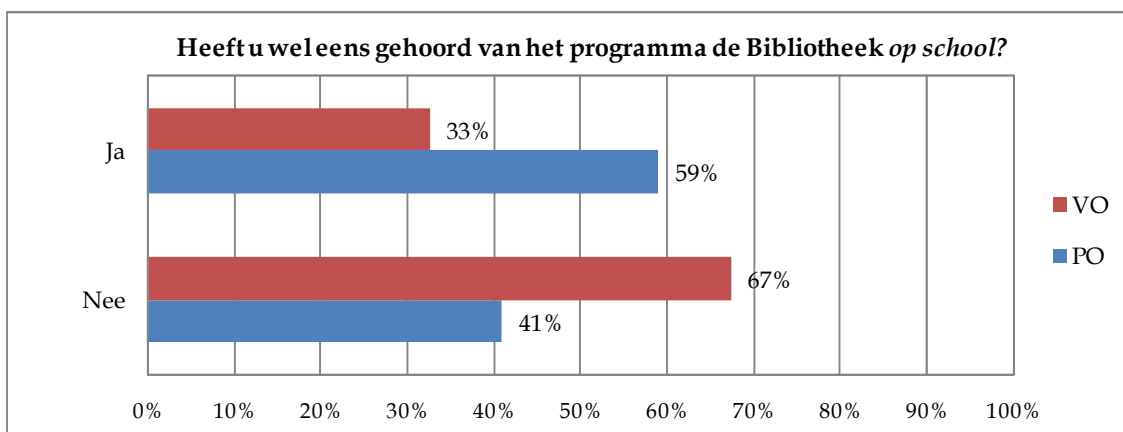
3.4 Verantwoordelijke functionaris beleid voor leesbevordering

We hebben gevraagd wie op school verantwoordelijk is voor het beleid voor leesbevordering. Bijna drie op de tien (29%) VO-scholen hebben geen specifiek beleid voor leesbevordering. Bij VO-scholen in bijna kwart van de gevallen de voorzitter van de sectie Nederlands verantwoordelijk. Bij iets meer dan de helft (51%) van de PO-scholen is de leescoördinator de verantwoordelijke functionaris voor leesbevordering.

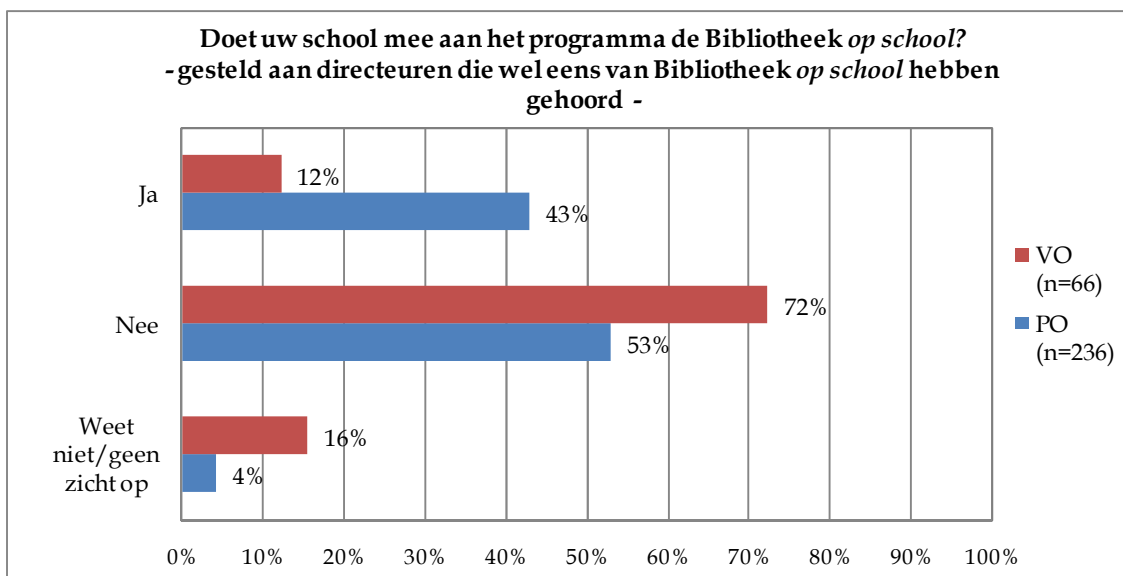

3.5 Bibliotheek op school

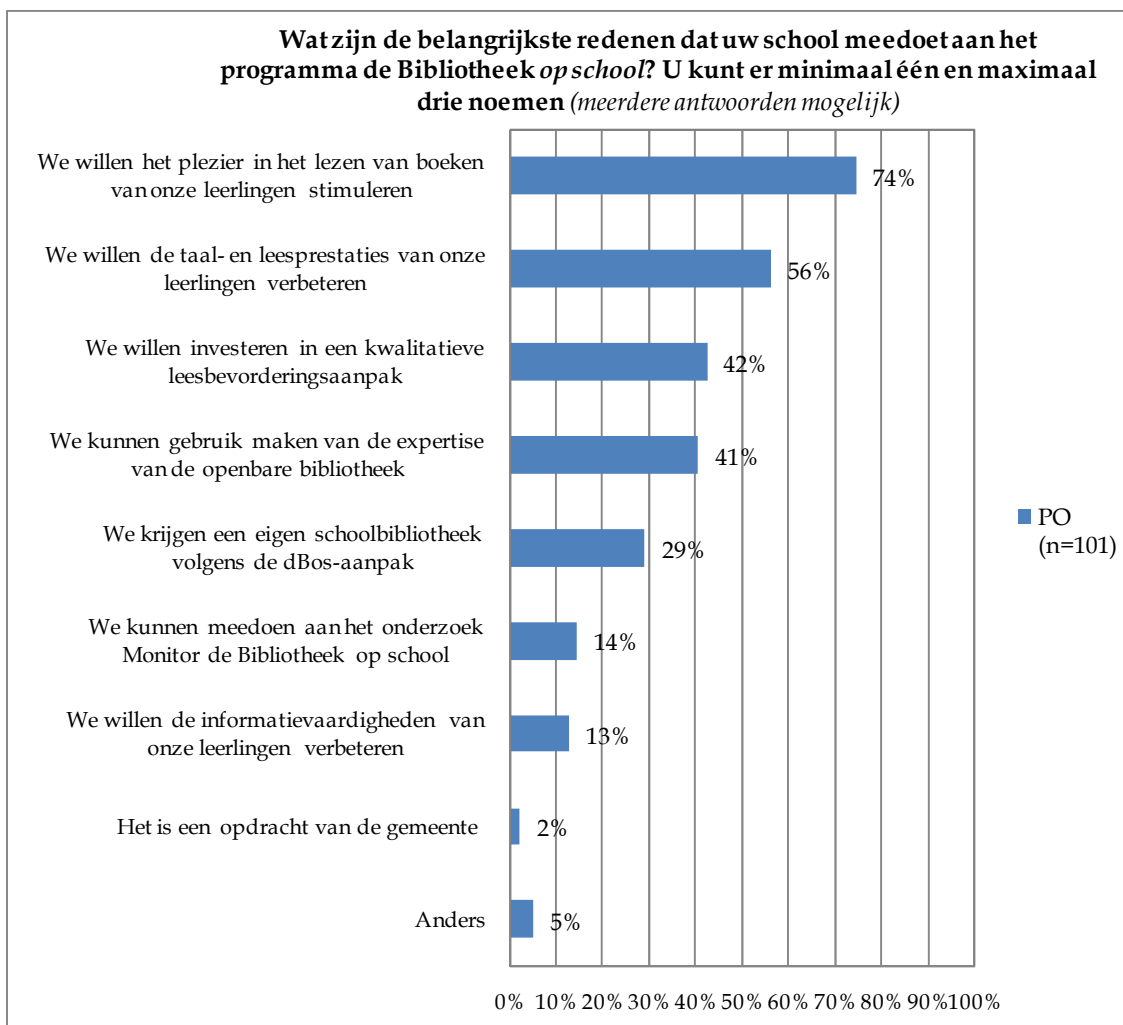
Tot slot hebben we de directeuren een aantal vragen gesteld over het programma de Bibliotheek op school. De bekendheid is bij PO-scholen (59%) beduidend hoger dan bij VO-scholen (33%). Bij VO-scholen is de bekendheid het hoogst bij scholen met minder dan 500 leerlingen. Bij VO-scholen met minder dan 200 leerlingen is de bekendheid 46%. Bij grotere scholen is de bekendheid 27%.

Aan directeuren die wel eens van de Bibliotheek op school hebben gehoord, hebben we gevraagd of de school meedoet aan het programma de Bibliotheek op school. Uit de onderstaande grafiek blijkt dat het gebruik bij VO-scholen beperkt is.

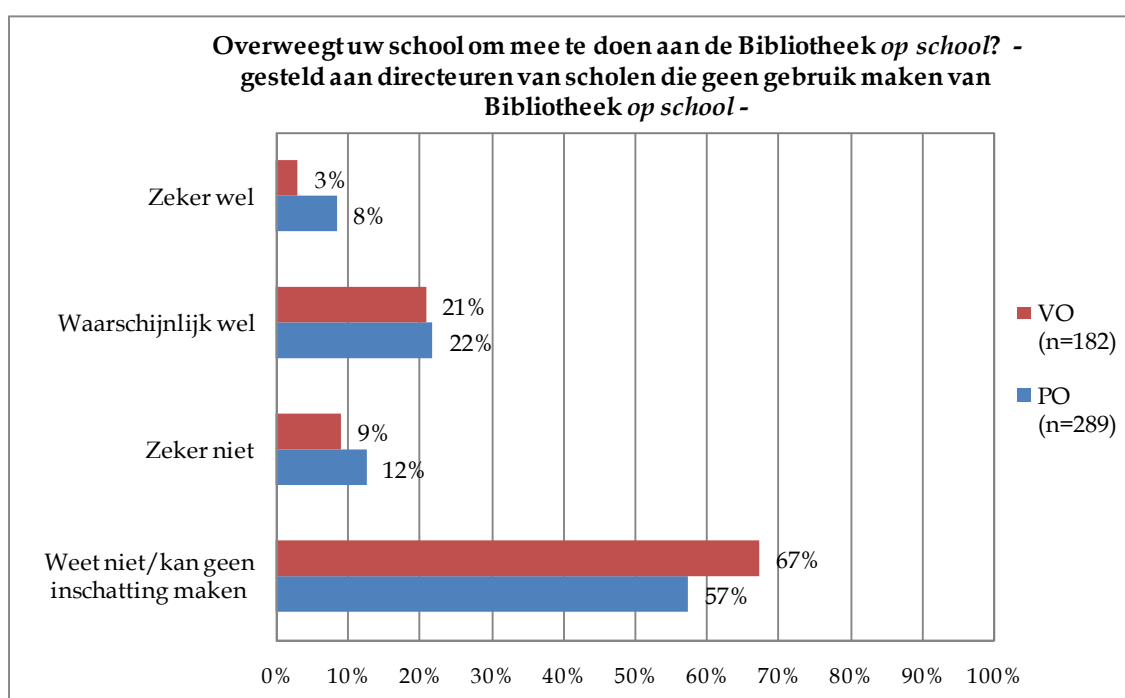

We hebben directeuren van scholen die meedoen aan het programma, gevraagd wat de belangrijkste redenen zijn om mee te doen aan de Bibliotheek *op school*. Het aantal VO-scholen dat aan het programma meedoet (n=8) is te beperkt om de resultaten voor deze groep respondenten te rapporteren. Het stimuleren van het plezier in het lezen van boeken door leerlingen is de meest genoemde reden door PO-scholen om mee te aan Bibliotheek *op school* (74%).

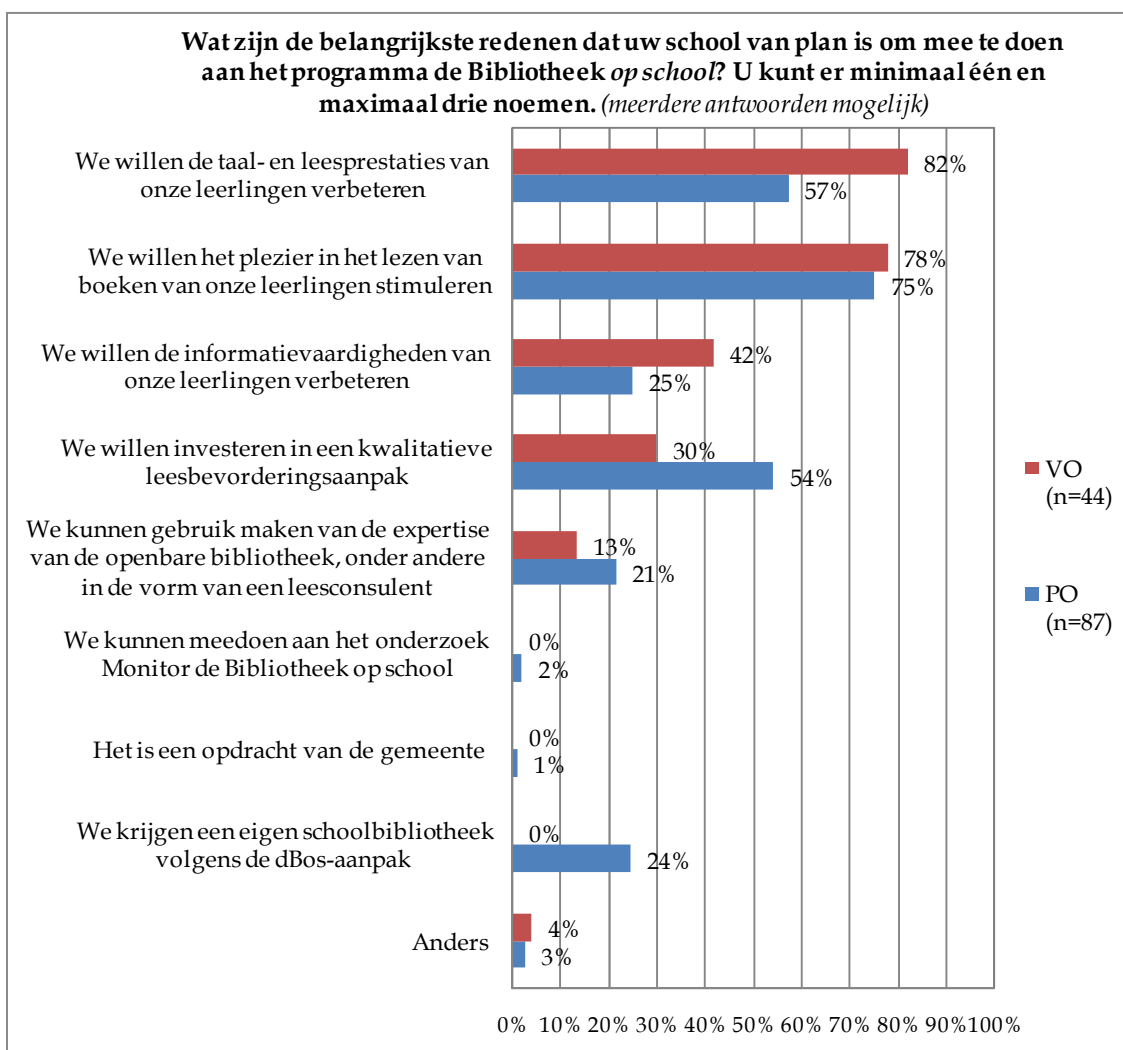
Scholen die geen gebruik maken van het programma hebben we de volgende introductie/vraag voorgelegd³: *In dit programma Bibliotheek op school slaan scholen, gemeenten en bibliotheken de handen ineen voor kwaliteitsverbetering in het onderwijs. Door een gezamenlijke strategie op te stellen en bewezen diensten en programma's van de bibliotheek te benutten, wordt de school omgevormd naar een ideale lees- en mediaomgeving. Zo wordt samengewerkt aan een verbetering van de taalvaardigheid, leesmotivatie en informatievaardigheden van leerlingen. Overweegt uw school om mee te doen aan de Bibliotheek op school?*

Van de VO-scholen heeft bijna een kwart (24%) zeker of waarschijnlijk interesse. Bij PO-scholen heeft bijna een derde (30%) zeker of waarschijnlijk interesse.

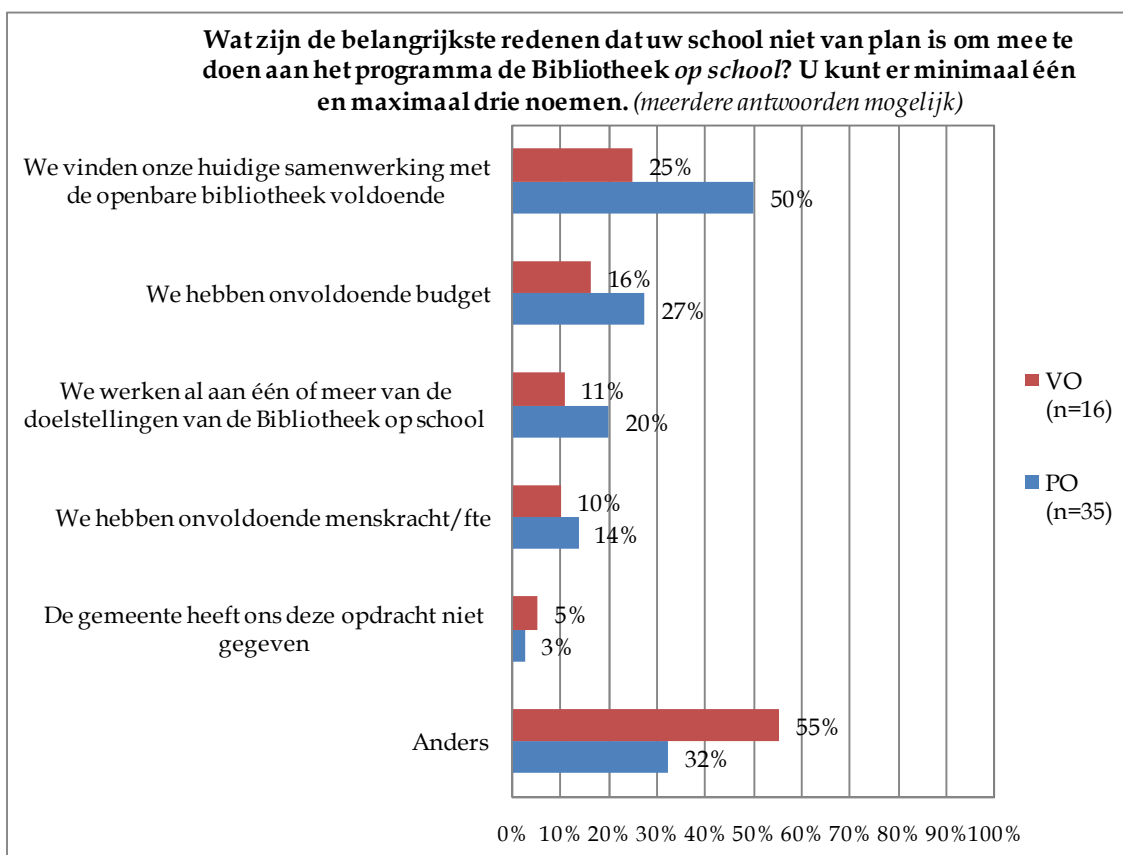

³ Directeuren die niet weten of het programma op school wordt gebruikt, hebben we deze vraag niet voorgelegd.

We hebben scholen die (zeker of waarschijnlijk) interesse hebben, gevraagd naar de belangrijkste redenen dat de school (waarschijnlijk) van plan is mee te doen aan het programma de Bibliotheek op school. Voor VO-scholen is de belangrijkste reden om de taal- en leesprestaties van leerlingen te verbeteren. Bij PO-scholen is het plezier in het lezen van boeken door leerlingen de belangrijkste reden.

We hebben scholen die zeker geen interesse hebben, gevraagd naar de belangrijkste redenen dat de school zeker niet van plan is mee te doen aan het programma Bibliotheek *op school*. De belangrijkste reden om niet mee te doen aan het programma is het feit dat scholen vinden dat de huidige samenwerking met de openbare bibliotheek voldoende is.

4 SAMENVATTING BELANGRIJKSTE RESULTATEN

Uit het PO hebben 400 directeuren hun medewerking verleend aan het onderzoek. Uit het VO hebben 200 directeuren hun medewerking verleend aan het onderzoek.

Iets meer dan de helft van directeuren (53%) uit het VO geeft aan dat leesbevordering een structureel onderdeel van beleidsplan op school is. In het PO is dat beduidend hoger (75%). Uit de resultaten blijkt eveneens dat het PO meer activiteiten op het gebied van leesbevordering onderneemt dan het VO (te denken valt aan activiteiten als vrij stil lezen, voorlezen in de klas, bezoek aan een openbare bibliotheek).

Bijna alle PO-scholen doen mee aan de Kinderboekenweek (96%). Een klein gedeelte (2%) van de PO-scholen doet aan geen van de voorggelegde leesbevorderingscampagnes/activiteiten mee. Ook bij de VO-scholen is de Boekenweek (met 34%) de leescampagne waaraan scholen het meeste meedoen.

Uit de resultaten blijkt dat het PO meer samenwerkt en/of producten/diensten afneemt van de openbare bibliotheek dan het VO. De meest gebruikte producten/diensten die het PO afneemt van de openbare bibliotheek zijn: de verhuur van project ondersteunende collecties/themacollecties (59%) en de organisatie/ondersteuning van activiteiten rond Kinderboekenweek, Nationale Voorleesdagen, Nationale Voorleeswedstrijd en/of Kinderjury (46%).

De bekendheid van het programma de Bibliotheek *op school* is bij PO-scholen (59%) beduidend hoger dan bij VO-scholen (33%). Van de VO-directeuren die wel eens gehoord hebben van het programma geeft 12% aan dat de school hieraan meedoet. Van de PO-scholen waar het programma bekend is, geeft 43% aan dat de school aan het programma meedoet. Het stimuleren van het plezier in het lezen van boeken door leerlingen is de meest genoemde reden door PO-scholen om mee te aan Bibliotheek *op school* (74%).

Van de VO-scholen die nu geen gebruik maken van het programma de Bibliotheek *op school* heeft bijna een kwart (24%) zeker of waarschijnlijk interesse om toch deel te nemen. Bij PO-scholen heeft bijna een derde (30%) zeker of waarschijnlijk interesse in deelname. Voor VO-scholen is de belangrijkste reden hiervoor om de taal- en leesprestaties van leerlingen te verbeteren. Bij PO-scholen is het plezier in het lezen van boeken door leerlingen de belangrijkste reden om interesse te hebben in eventuele deelname aan het programma Bibliotheek *op school*.

De belangrijkste reden voor scholen om (nu en in de toekomst) niet mee te doen aan het programma Bibliotheek *op school* is het feit dat scholen vinden dat de huidige samenwerking met de openbare bibliotheek voldoende is.

BIJLAGE

Antwoorden bij de optie “anders, namelijk” bij de vraag: *Welke van de volgende zaken met betrekking tot leesbevordering zijn op uw school geregeld?*

Overzicht alle antwoorden – Primair Onderwijs :

- Aan een leesplan wordt gewerkt.
- Bij projecten
- D.m.v. Fanatasia projecten
- Doen mee aan alle leesact. KBW,voorleeswedstrijd enz.
- Eigen openbare bibliotheek in de school
- Eigen schoolbibliotheek
- In de schoolgids staan de verwachtingen omtrent de ouderbetrokkenheid bij het lezen vermeld
- Inzet leesmediacoach
- Inzet van externe leeshulpen binnen school - geen ouders
- Kinderboekenweek, bezoek bibliotheek, lanceren in series, boekbesprekingen
- Leesplan in ontwikkeling
- Leespromotie is onderdeel van ons leesonderwijs
- Lezen tijdens de inloop van de onderbouw leerlingen
- Op school is een Bibliotheek op School. Kinderen kunnen hier twee keer in de week naar toe.
- Programma schoolwise
- Toepassen van zogenaamde leesinterventies zoals Ralfi en Connect, vernieuwen van leesmethoden.
- Verteltassen
- Voorleesdagen, structureel elke dag vrij lezen, etc.
- Voorleesopa en oma
- We gaan voor leesplezier met behulp van "verbredend lezen".
- We gebruiken Schoolwise als uitleensysteem op school. Hierin zien de kinderen ook het aanbod van de plaatselijke bibliotheek.
- We hebben een eigen schoolbibliotheek die kinderen boeken uitleent om thuis te lezen. Ouders verzorgen dat.
- We hebben een schoolbieb
- We ruimen dagelijks tijd in voor leesbevordering
- We werken met De Rode Draad (bibliotheek)
- We zijn een list school
- Wel doen project Vernieuwd Lezen van obd Noord-West
- Wij hebben de jeugdbibliotheek in onze school en gr 8 ll worden opgeleid tot bibliothecaris
- Wij hebben een eigen bibliotheek waar kinderen boeken kunnen lenen

Overzicht alle antwoorden – Voortgezet Onderwijs :

- Activiteiten georganiseerd door mediatheek
- Begrijpend lezen in de eerste klas als opstart voor o.a. Meer leesplezier en -bevordering in de lessen nederlands
- Binnen de lesprogramma's van nederlands en de mvtalen is lezen een essentieel onderdeel
- Binnen een aantal 1c en 1d opdrachten wordt taalbewustzijn begeleid bij alle secties
- Binnen het vak nederlands
- Boek in de klas dwz leerlingen dienen altijd een boek bij zich te hebben om te kunnen lezen tijdens zelfstandig werken of tijdens tussenuren
- Docenten trainen om leerlingen te helpen met lezen (drieslagmodel)
- Een lees spel de grote boeken quiz
- Eigen bibliotheek
- Forse inzet van onze mediatheek. Ook voor activiteiten binnen de lessen nederlands.
- Helaas...
- Het project de brugklas leest zetten we voort in de onderbouw
- Het taalbeleid staat nog in de kinderschoenen
- In de brugklas wordt een uur per week gelezen en in 3 vmbo bij de vakken geschiedenis en nederlands
- Is geïntegreerd in de lessen nederlands
- Krant in de klas opdrachten over aantrekkelijke berichten uit de lokale krant
- Leerlingen maken presentaties van gelezen boeken
- Lescoördinator + taalcoördinator bij ons
- Lezen in de context
- Lezen is onderdeel van alle vakken en we werken met leesstrategieën.
- Lezen is voor ons integraal onderdeel van het taalbeleid. Wij hebben een coördinator taalbeleid en zeer actieve secties nederlands en vreemde talen. Elke andere sectie besteedt in zijn vakleerplan en in de lessituatie aandacht aan taal, met name aan begrijpend lezen.
- Lezen van opdrachten bij theorie-en praktijkvakken en nederlands
- Lezen wordt actief bevorderd door de vakgroep nederlands en er zijn jaarlijks projecten met jeugdboekenschrijvers
- Lezen wordt bevorderd via de curricula van vakken
- Lijsters worden structureel ingezet bij nederlands en engels
- Literatuurlijsten voor alle talen, boekenweekactiviteiten en auteurs op school, een zeer actieve mediatheek in het hart van het onderwijs, goede contacten tussen mediatheek en vakdocenten opdat de luiste titels aangeschaft worden, een wisselkast met boeken
- Onze taalcoördinator bewaakt dit.
- Project boek in je tas(klaar met werk/invallessen...)
- Samenwerking bieb komt eraan.
- Taak van de taalcoördinator
- Vakgroep nederlands is actief
- Vakgroep nederlands stelt eisen en stimuleert
- Via de secties vreemde talen

-
- Voorleeswedstrijd kals 1
 - We hebben bewust geïnvesteerd in leesboeken op school, olc
 - We hebben een uitgebreide mediatheek en hebben een werkgroep taalbeleid, die taal en taalverwerving in hun portefeuille heeft
 - We hebben wel een budget voor taal, niet geormerkt!
 - We nodigen regelmatig schrijvers en dichters uit
 - We overwegen een start met bibliotheek op school
 - We scholen collega's, ook van niet-taalvakken
 - We werken in de bovenbouw met "lezenvoordelijst.nl"

Antwoorden bij de optie “anders, namelijk” bij de vraag: *Aan welke van de onderstaande zaken en/of activiteiten wordt er bij u op school aandacht besteed?*

Overzicht alle antwoorden – Primair Onderwijs :

- 1 keer per jaar: boekenmarkt.
- Bibliobus tweewekelijks bij de school
- Boek1boek
- Boekbespreking door leerlingen
- Boekbespreking door leerlingen.
- Boekenboek is een project waarbij kinderen een boek mee naar huis krijgen en dit thuis lezen. Bij de kleuters gaat een verteltas mee naar huis waarin een knuffel in een koffertje zit met een spelletje en een prentenboek
- Boekenmarkt organiseren
- Boekhandel op school
- Brede schoolbibliotheek in de school
- Deelname kinderboekenweek en kinderjury, voorleeswedstrijd, etc.
- Deelname kinderboekenweek, voorleesontbijt
- Deelname voorleeswedstrijd, bovenbouw leest prentenboeken voor aan kleuters
- Digitale prentenboeken
- Een plank in de klas met een boeken top 5
- Eigen initiatief om ouders met de boeken bekend te maken, eigen bibliotheek, vast onderdeel 'leesplezier' in de groepen.
- Geschenk kerstboek zelf uit te zoeken
- Inzet leesmediacoach
- Kinderboekenweek
- Leesvirus groep 6
- Methode gebruikt ook veel verhalen uit boeken (alles-in-1)
- Openbare bibliotheek in de school
- Projecten kbw
- Schoolbibliotheek
- Schrijversbezoek
- Schrijversbezoek op school via sss
- Schrijversbezoek, kleuterlezen door groep 8lln
- Speciale aandacht voor kinderen die moeilijk leren lezen
- Tijdens de kinderboekenweek is er op school een boekenmarkt waar de bibliotheek en een plaatselijke boekhandel aanwezig zijn voor verkoop en voorlichting. Kinderen mogen zelf ook boeken verkopen.
- Tutor lezen 2 x per week
- Verteltassen
- VII en estafette
- Voorleesdagen, projecten via bieb, leeskilometers maken per groep.
- Voorleesexpress

- Voorleesontbijt waarbij schrijvers worden uitgenodigd
- Voorleeswedstrijd, activiteiten kinderboekenweek
- We hebben een schoolbieb
- We praten met ouders over boeken en lezen
- Wekelijks bezoek aan de bibliotheek op school

Overzicht alle antwoorden – Voorgezet Onderwijs :

- Bezoek aan de universiteitsbibliotheek
- Bezoek van alle vierdeklassers aan de dsab + stadsarchief en atheneumbibliotheek, de oudste wetenschappelijke bibliotheek van Nederland
- Eigen bibliotheek
- Gebruik mediatheek
- Gebruik van mediatheek op school
- Jaarlijks schrijver op school
- Lessen nederlands
- Lezen als onderdeel van 1e fase programma door middel van eenvoudig lezen boeken uit de eigen schoolbibliotheek die relateren aan de leeftijd van de jongere.
- Lezen in de context. Recepten, opdrachtkaarten etc.
- Literaire avond, schrijvers in de klas
- Mij niet geheel bekend: ik heb ingevuld wat ik zeker weet.
- Niet
- Schrijver in de klas (een schrijver komt op school een les over zijn boeken geven.
- Schrijvers op school
- Schrijvers uitnodigen op school
- Schrijversdagen
- Uitnodigen van schrijvers op school taalkr8
- Voorleeswedstrijd
- Voorleeswedstrijd
- Voorleeswedstrijd
- We hebben helaas in zuidoost geen boekhandel meer
- Wij hebben een eigen, behoorlijk uitgebreide bibliotheek.

Antwoorden bij de optie "anders, namelijk" bij de vraag: *Welke producten en/of diensten neemt uw school af van de openbare bibliotheek en/of op welke gebieden werkt u samen met de openbare bibliotheek?*

Overzicht alle antwoorden – Primair Onderwijs :

- Bezoek aan de bibliotheek
- Bezoek aan de bibliotheek en uitreiken van gratis lidmaatschapskaarten op naam
- Bezoek aan kinderboekenschrijfster
- Bezoek bibliotheek en lenerspas voor leerkrachten
- Bibliotheek zit in onze Brede School.
- Boek1boek voor gr 5 t/ m8
- De bibilothek gaat sluiten en dat vinden wij heel treurig
- Educat uitleensysteem
- Een aantal klassen hebben een biebpas en gaan onder schooltijd klassikaal boeken ruilen
- Een project met voorleesoma's
- Eerste keus bij afgeschreven boeken
- Groepsbezoeken aan de bibliotheek
- Inkoop "oude"boeken
- Jaarlijks brengen 2 groepen een bezoek aan de bibliotheek en krijgen daar uitleg over de bibliotheek
- Jaarlijkse boekenmarkt (opbrengst voor uitbreiding bestand)
- Leveren van boeken
- Mogelijkheid om lid te worden van de openbare bibliotheek op school
- Openbare bibliotheek heeft vestiging in onze school
- Projectcollecties betrekken van de bibliotheek
- Rode draad
- Schoolpas voor het lenen van boeken in elke groep
- We hebben de beschikking over een wiselecollectie van de bibliotheek
- We hebben de schoolbieb in huis
- We starten dit jaar met het project "De bieb op school".
- Wij hebben de bibliotheekl ingekocht in de school

Overzicht alle antwoorden – Voortgezet Onderwijs :

- De bibliotheek zit op 50 meter afstand. De leerlingen komen er dagelijks langs. En we bezoeken met klassen de bieb. Elke leerling krijgt automatisch een biebpas. De bibliotheek verzorgt bij ons lessen Omgang met sociale media.
- Gratis abonnement
- Hebben eigen mediatheek en mediathecaris
- Inhuren mediathecaresse
- Leenservice
- Leerlingen kunnen in de school lenen uit de openbare bibliotheek
- Medewerkster bibliotheek werkt op school als mediathecaris
- Met leerlingen een bezoek brengen aan de openbare bibliotheek
- Overleg en samenwerking op afroep (incidenteel)
- Regelen van lidmaatschap voor onze leerlingen
- Schrijver op school
- Schrijvers in de klas, literaire avond
- Schrijvers uitnodigen op school om te spreken over hun boek(en)
- Uitleen overeenkomst met bibliotheek
- We hebben goede eigen mediatheek
- Wedstrijd meegedaan
- Wij hebben een eigen mediatheek; alleen incidentele contacten met de bibliotheek
- Wordt ontwikkeld.

Antwoorden bij de optie “anders, namelijk” bij de vraag: *Wie is er op uw school de verantwoordelijke voor het beleid voor leesbevordering?*

Overzicht alle antwoorden – Primair Onderwijs :

- Aantal leerkrachten in een werkgroep
- Actieteam
- Bibliotheekcommissie
- Collega die wordt opgeleid tot leescoördinator (leerkracht)
- Commissie
- De bouwcoördinatoren en de Intern begeleider
- De IB'er houdt dit in de gaten
- De leerkracht
- De rt-er
- De taalcoördinator
- De taalwerkgroep
- De werkgroep taal
- Directeur en team
- Directie en leescoördinator
- Gezamenlijke verantwoordelijkheid team
- Het schoolteam
- Ib-er
- IB-er
- IB-er en werkgroep Lezen
- IB-ersw en de leerkrachten
- Ieder teamlid is hier verantwoordelijk voor
- Intern begeleider
- Intern begeleider en leeswerkgroep
- Interne begeleider
- Kennisteam lezen (waaronder leescoördinator)
- Leden van de werkgroep taal-lezen
- Leerkrachten en intern begeleider.
- Leerkracht
- Leerkracht die deze taak heeft
- Leerkracht in overleg met MT
- Leerkrachten
- Leescommissie
- Leescoördinator en directie en team
- Leescoördinator, die zich verantwoord bij de directie
- Leesspecialist en directeur
- Schoolteam is gezamenlijk verantwoordelijk
- Stuurgroep lezen

- Taal lees coördinator
- Taalcoördinator en leescoördinator
- Taalcoördinator
- Team
- Team/Intern Begeleider
- Teamleider
- Uiteraard het hele team met de directeur als voortrekker.
- We hebben een stuurgroep; een drietal collega's die zich bezighouden met "lezen" in de brede zin van het woord. Organiseren voorleeswedstrijden, bereiden kinderboekenweek voor; komen met suggesties voor de bibliotheekboeken etc.
- Werkgroep
- Werkgroep + leerkrachten zelf
- Werkgroep lezen
- Werkgroep lezen
- Werkgroep lezen
- Werkgroep taal-lezen

Overzicht alle antwoorden – Voortgezet Onderwijs:

- 2 docenten Nederlands
- Alle docenten
- Alle docenten en coaches samen met de mediathecaresse
- Alle kennisteamleiders voor hun secties
- Alle talen
- Bibliothecaresse
- Commissie taalbeleid
- Coordinator biebsearch and MVT vakgroepvoorzitters die hier dus geen uren voor krijgen.
- Coördinator taalbeleid en de sectie Nederlands
- De leescoördinator ism de mediathecaris en ism de sectie Nederlands
- De onderwijsontwikkelaar
- De sectie Nederlands en de secties MVT
- De sectie Nederlands in overleg met de taalcoördinator
- De taalcoördinator
- De vakgroep nederlands
- De vakgroep Nederlands en de taalcoördinator
- Deelschoolleider met portefeuille taalbeleid in samenwerking met mediathecaris
- Docenten taalbeleid
- Domeinleider talen
- Een RT taalcoördinator
- Een werkgroep van docenten van Nederlands, MVT en zaakvakken en iemand uit de schoolleiding

- Hoofd mediatheek
- Inhoudelijke werkgroep algemeen vormend onderwijs
- Leerkrachten zelf
- Lesgevende docenten in combinatie met de intern begeleider
- Lid van de sectie Nederlands
- Lid van het MT
- Mediathecaresse
- Mediathecaris
- Mediathecaris en secieleden MVT/Nederlands
- Mediathecaris en talensecties
- Niemand
- Onderwijscoördinator
- Onderwijsgroep, sectieleider Nederlands en directie
- Portefeuillehouder onderwijs en werkgroep taalbeleid en daarnaast met name de docenten moderne vreemde talen en Nederlands
- Rector
- Sectie Ned. + mediathecaris
- Sectie Nederlands
- Sectie Nederlands
- Sectie Nederlands en jeugdliteratuurdocente
- Sectie Nederlands en werkgroep taalbeleid
- Sectieleider RT en taalcoördinator
- Sectievrz engels, ned en duits en frans; verder hoofd mediatheek
- Taal en dyslextie coördinator
- Taalcoördinator
- Taalcoördinator
- Taalcoördinator
- Taalcoördinator
- Taalcoördinator
- Taalcoördinator
- Taalcoördinator
- Taalcoördinator
- Taalcoördinator
- Taalcoördinator
- Taalcoördinator en Mediatheek verantwoordelijke
- Taalcoördinator en vaksectie NE
- Taalcoördinator
- Vaakgroep voorzitter AVO
- Vaksectieleden per leerjaar
- Werkgroep
- Werkgroep taalbeleid
- Werkgroep taalbeleid

Antwoorden bij de optie “anders, namelijk” bij de vraag: *Wat zijn de belangrijkste redenen dat uw school (waarschijnlijk) van plan is om mee te doen aan het programma de Bibliotheek op school?*

Overzicht alle antwoorden – Primair Onderwijs :

- De lokale jeugdbibliotheek wordt gesloten
- Het bestuur van de bieb heeft besloten de jeugdvestiging van de plaatselijke bieb te sluiten. Zodra dit wordt gedaan doen we mee aan bos

Overzicht alle antwoorden – Voortgezet Onderwijs :

- Bibliotheken zijn wegbezuinigd
- Grotere collectie
- Samenwerking met educatieve programma's van de bibliotheek

Antwoorden bij de optie “anders, namelijk” bij de vraag: *Wat zijn de belangrijkste redenen dat uw school niet van plan is om mee te doen aan het programma de Bibliotheek op school?*

Overzicht alle antwoorden – Primair Onderwijs :

- Heb al een eigen bieb in de school, is voldoende voor ons.
- Naast de school is de buurtbieb gevestigd
- Prachtige eigen schoolcollectie bibliotheekboeken
- Prioriteiten
- Te veel in het programma
- We hebben ons programma bijgesteld omdat het te weinig opleverde en te veel tijd kostte
- We hebben onze eigen bibliotheek
- We hebben zelf een prachtige bibliotheek met 2000 titels
- We zijn meer dan tevreden met onze eigen opzet
- Wij hebben de openbare bibliotheek in school
- Wij hebben een heel grote schoolbibliotheek (ruim 5000 boeken); leesbevordering zit voldoende in school
- Wij hebben wegens onze identiteit een eigen bibliotheek

Overzicht alle antwoorden – Voorgezet Onderwijs :

- De bibliotheek wil niet samenwerken
- Geen tijd
- Geen toegevoegde waarde
- In het verleden is de samenwerking met de Openbare bibliotheek steeds vastgelopen. We hebben zelf een uitgebreide mediatheek
- Lezen staat ook zonder dit programma voldoende centraal
- We integreren lezen nu bij alle talen
- We kunnen het op eigen kracht
- We zijn een school voor praktijkonderwijs waar veel leerlingen ernstige lees/ taalproblemen hebben. Het toegepaste lezen heeft de voorkeur.
- Wij hebben al een goed geoutilleerde eigen bibliotheek
- Wij verwachten niet dat dit het lezen van onze leerlingen bevordert
- Wij zijn helemaal afgeknapt op de Openbare Bibliotheek Eindhoven, met wie we in het verleden jarenlang een goede samenwerking hebben gehad.